

Sygn. akt I UK 134/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania M. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.
o rentę socjalną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 lutego 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 13 listopada 2014 r., sygn. akt III Aua [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Ubezpieczony M. C. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 listopada 2014 r., zarzucając mu naruszenie prawa procesowego: art. 477¹⁴ § 4 k.p.c., przez wydanie wyroku oddalającego apelację, w sytuacji gdy Sąd Apelacyjny w [...] winien uchylić zaskarżoną decyzję i przekazać sprawę do organu rentowego do ponownego rozpoznania oraz art. 227 oraz art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c., przez nieprzeprowadzenie w postępowaniu apelacyjnym dowodu z opinii biegłych, celem zweryfikowania stanu zdrowia wnioskodawcy

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał, że „skarga kasacyjna winna być przyjęta do rozpoznania, powołując się na przesłankę z art. 398³ § 1 pkt 4, tj. z uwagi na zaistnienie sytuacji, w której skarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo”.

W uzasadnieniu podniósł, że „istnieje potrzeba wzruszenia prawomocnego orzeczenia z uwagi na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się w błędach proceduralnych w zakresie prowadzenia postępowania dowodowego” oraz „Sąd Apelacyjny winien zgodnie z treścią art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. uchylić decyzję, przekazać sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umorzyć postępowanie. Tymczasem Sąd Apelacyjny oddalił apelację”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20 poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Stawiany w skardze zarzut naruszenia art. 227 oraz art. 278 § 1 k.p.c. miałby rację bytu, gdyby skarżący wykazał, że sąd drugiej instancji odmówił przeprowadzenia zawnioskowanego przez stronę dowodu na fakty mające istotne znaczenie w sprawie i niewyjaśnione (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2011 r., II UK 306/10, LEX nr 885008 oraz postanowienia tego Sądu z dnia 16 marca 2000 r., I CKN 1443/99, LEX nr 529718 oraz z dnia 10 lutego 2012 r., II CSK 357/11, LEX nr 1133804 i powołane w nich orzeczenia). Jednakże Sąd drugiej instancji poczynił ustalenia co do występującego u skarżącego zakresu niezdolności do pracy i uczynił to na podstawie dowodu z opinii biegłych. Dowód

ten ma szczególny charakter, gdyż korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych (art. 278 § 1 k.p.c.). Postawienie w tym kontekście zarzutu naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. nie może być uznane za wystarczające, gdyż do jego obrazu może dojść tylko wtedy, gdy sąd samodzielnie wypowiada się w kwestiach wymagających wiadomości specjalnych, z pominięciem dowodu z opinii biegłego (biegłych), co w sprawie nie miało miejsca. Natomiast sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dodatkowej opinii tych samych lub innych biegłych, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas, gdy opinia złożona do sprawy zawiera istotne braki, sprzeczności, względnie nie wyjaśnia istotnych okoliczności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2009 r., III CSK 7/09, LEX nr 533130 i powołane w nim orzeczenia), ale tę sytuację reguluje art. 286 k.p.c., który nie został powołany w podstawach kasacyjnych. To zaś wyklucza kontrolę kasacyjną kwestii dotyczącej zasadności oddalenia wniosku dowodowego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego neurologa (ze względu na zastrzeżenia zgłaszane w skardze kasacyjnej odnośnie do dowodu z opinii sądowo-lekarskiej stanowiącej podstawę rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji), bowiem, zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy może skargę kasacyjną rozpoznawać tylko w ramach tej podstawy, na której ją oparto, odnosząc się jedynie do przepisów, których naruszenie zarzucono. Nie jest natomiast uprawniony do samodzielnego dokonywania konkretyzacji zarzutów lub też stawiania hipotez co do tego, jakiego aktu prawnego (przepisu) dotyczy podstawa skargi. Nie może także zastąpić skarżącego w wyborze podstawy kasacyjnej, jak również w przytoczeniu przepisów, które mogłyby być naruszone przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że w sprawie o stwierdzenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy możliwe jest uchylenie decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy temu organowi do ponownego rozpoznania, jednak tylko wtedy, gdy zmiana w stanie zdrowia wnioskodawcy wpływająca na stwierdzenie jego niezdolności do pracy nastąpiła do chwili zamknięcia rozprawy przed sądem pierwszej instancji (art. 316 k.p.c.). Skoro jest to wyjątek od zasady, przewidującej kontrolowanie przez sąd ubezpieczeń społecznych stanu rzeczy na dzień wydania decyzji przez organ rentowy, to wyjątku

tego nie można interpretować rozszerzająco i zakładać, że możliwe jest stosowanie art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. także przez sąd drugiej instancji (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 5 kwietnia 2007 r., I UK 316/06; OSNP 2008 nr 13-14, poz. 199 i z 4 lipca 2007 r., II UK 280/06; OSNP 2008 nr 17-18, poz. 260 oraz z dnia 11 maja 2012 r., I UK 411/11, LEX nr 1214553). Zatem zarzut naruszenia art. 477¹⁴ § 4 k.p.c., poparty argumentacją, że Sąd Apelacyjny w [...] powinien na podstawie tego przepisu uchylić zaskarżoną decyzję, jest oczywiście bezzasadny.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.

[l.n]